

BASSEGODA, Bonaventura; DOMÈNECH, Ignàsi (eds.). *Antiquaris, experts, col·leccionistes i museus. El comerç, l'estudi i la salvaguarda de l'art a la Catalunya del segle XX.* Barcelona-Girona-Lleida-Tarragona: Universitat Autònoma de Barcelona, Publicacions i edicions de la Universitat de Barcelona, Universitat de Girona, Edicions i Publicacions de la Universitat de Lleida, Universitat Politècnica de Catalunya, Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili, Museu Nacional d'Art de Catalunya, 2013. *Memòria artium*, 15. 323

pàgs. i ils. [17 x 24].

Volum editat en motiu de la I Jornada que es va portar a terme el 8 d'octubre de 2012 al Palau Maricel (Sitges). Es recullen 10 treballs realitzats per especialistes que tracten sobre el col·leccionisme, el comerç i la protecció de l'art a Catalunya. Jaume BARRACHINA recull algunes anotacions que Maties Muntades va fer sobre obres de la seva col·lecció (procedència, característiques) i la manera com les va comprar directament a finals del s. XIX. Aporta l'inventari de les obres (corresponents a diverses èpoques) que avui es conserven al MNAC (Museu Nacional d'Art de Catalunya). Bonaventura BASSEGODA esmenta les primeres adquisicions d'obres als museus municipals de Barcelona durant el s. XIX; concretament es refereix al Museu Martorell (al parc de la Ciutadella) i a la manera com va anar incrementant els seus fons per donació o compra d'altres col·leccions: Antoni de Ferreri Corriol, Pere Antiga, el Museu de Belles Arts i Arqueologia, el Museu de reproduccions artístiques, el Museu de la Història (inclou bibliografia i un apèndix documental). Ignasi DOMÈNECH se centra en Joaquim Folch i Torres i en l'exposició que es va fer sobre algunes obres del Greco al Palau Maricel de Sitges (1936); sembla que Folch i Torres volia presentar una mostra important, encara que finalment se'n mostraren sis que formaven part de les col·leccions catalanes i es va elaborar un àlbum en dos volums amb fotografies de l'inventari de totes les obres del Cau Ferrat (bibliografia). Francesc FONTBONA comenta la col·lecció d'art que es custòdia a la Biblioteca de Catalunya i està formada per matrius de gravat, llibres antics i obres d'artistes contemporanis: Joaquim Renart, Joaquim Ros, Joaquim Mir (juntament amb documentació), etc. Francesc QUÍLEZ I CORELLA tracta sobre la col·lecció de dibuix de Rossend Partagàs, que va iniciar el 1911 i va finalitzar el 1943; tot i que les obres no les va reunir de manera metòdica, finalment varen passar a formar part del MNAC; hi ha un important conjunt de peces de Francesc Gimeno (bibliografia). Artur RAMON NAVARRO; Clara BELTRÁN CATALÁN revisen l'antiquariat a Barcelona durant els anys 1939-2012, dedicant un apartat al mercat de la postguerra i de finals del franquisme, s'esmenten els representants més destacats i la seva tasca u orientació professional (bibliografia). Vinyet PANYELLA comenta la col·lecció de Pérez-Rosales, un metge que va fer fortuna a Filipines i que va aconseguir recollir 3.603 obres que es troben al Museu Maricel. L'autora aporta l'inventari i bibliografia. Immaculada SOCIAS BATET

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (maig 2014)

relaciona la biografia de dos importants historiadors de l'art el català Josep Gudiol Ricart i el nord-americà Walter William Spencer Cook. El primer va portar una tasca de salvament del patrimoni durant la Guerra Civil, i en la correspondència intercanviada s'observen comentaris sobre la dispersió de la pintura romànica, l'actuació dels marxants, la seva voluntat d'assessorar-los, juntament amb les activitats que ambdós varen desenvolupar (bibliografia). Alberto VELASCO GONZÁLEZ comenta els aspectes vinculats al bisbat de Lleida (1875-1936) i les vendes del bisbe Tomàs Costa i Fornaguera, les relacions amb els antiquaris locals, els de l'entorn barceloní i d'altres llocs. Destaca la importància del sector procedent de Barcelona, sobretot durant l'etapa compresa entre 1920 i 1940 (bibliografia). Finalment, Pilar VÉLEZ tracta sobre Frederic Marès, col·leccionista i escultor. Va reunir una col·lecció formada per més de 3.000 peces d'escultura hispànica dels segles XI al XIX, de caràcter bàsicament religiós.

Trobem un índex onomàstic que facilita la consulta del volum. Cal esmentar que aquest aprofundeix en aspectes poc estudiats, com són les del col·leccionisme privat, la tasca dels antiquaris, historiadors i directors de museus, juntament amb el paper que alguns d'ells varen tenir en la creació i consolidació d'importants museus com el Museu Maricel de Sitges, el Museu Marès de Barcelona, o bé el Museu Nacional d'Art de Catalunya, entre d'altres.

IHE

(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Volumen editado con motivo de la I Jornada que se llevó a cabo el 8 de octubre de 2012 en el Palau Maricel (Sitges). Se recogen 10 trabajos realizados por especialistas que tratan sobre el coleccionismo, el comercio y la protección del arte en Catalunya. Jaume BARRACHINA se centra en las anotaciones que Maties Muntades hizo sobre las obras de su colección (procedencia, características) y el modo como las compró directamente a finales del s. XIX. Aporta el inventario de las obras (correspondientes a diversas épocas) que hoy se conservan en el MNAC (Museu Nacional d'Art de Catalunya). Bonaventura BASSEGODA menciona las primeras adquisiciones de obras en los museos municipales de Barcelona durante el s. XIX; concretamente se refiere al Museu Martorell (en el parque de la Ciutadella) y a la manera como fue incrementando sus fondos por donación, o compra de otras colecciones: Antoni de Ferreri Corriol, Pere Antiga, el Museu de Belles Arts i Arqueologia, el Museu de reproduccions artístiques, el Museu de la Història (incluye bibliografía y un apéndice documental). Ignasi DOMÈNECH se centra en Joaquim Folch i Torres y en la exposición que se llevó a cabo de algunas obras de El Greco en el Palau Maricel de Sitges (1936); al parecer

Folch i Torres quería realizar una exposición importante, aunque finalmente sólo se mostraron seis piezas que formaban parte de las colecciones catalanas y se elaboró un álbum en dos volúmenes con fotografías del inventario de todas las obras de Cau Ferrat (bibliografía). Francesc FONTBONA comenta la colección de arte que se custodia en la Biblioteca de Catalunya y que está formada por matrices de grabado, libros antiguos y obras de artistas contemporáneos: Joaquim Renart, Joaquim Ros, Joaquim Mir (junto con documentación), etc. Francesc QUÍLEZ I CORELLA trata sobre la colección de dibujos de Rossend Partagas, que inició en 1911 y finalizó en 1943; a pesar de que las obras no las reunió de un modo metódico, finalmente pasaron a formar parte del MNAC; cabe mencionar un importante conjunto de piezas de Francesc Gimeno (bibliografía). Artur RAMON NAVARRO; Clara BELTRÁN CATALÁN revisan el mundo de los anticuarios de Barcelona durante los años 1939-2012, dedicando un apartado al mercado de la postguerra y de finales del franquismo, se mencionan los representantes más destacados y su tarea u orientación profesional (bibliografía). Vinyet PANYELLA comenta la colección Pérez-Rosales, un médico que hizo fortuna en Filipinas y que llegó a conseguir 3.603 obras que se encuentran en el Museu Maricel. La autora aporta el inventario y bibliografía. Immaculada SOCIAS BATET relaciona la biografía de dos importantes historiadores del arte el catalán Josep Gudiol Ricart y el norteamericano Walter William Spencer Cook. El primero desarrolló una tarea de salvamento del patrimonio durante la Guerra Civil, y en la correspondencia intercambiada se observan comentarios sobre la dispersión de la pintura románica, la actuación de los marchantes, su voluntad de asesorarlos, junto con las actividades que ambos desarrollaron (bibliografía). Alberto VELASCO GONZÁLEZ se refiere a los aspectos vinculados al obispado de Lleida (1875-1936) y a las ventas del obispo Tomàs Costa i Fornaguera, a las relaciones con los anticuarios locales, los del contexto barcelonés y de otros sitios. Destaca la importancia del sector procedente de Barcelona, sobretudo durante la etapa comprendida entre 1920 y 1940 (bibliografía). Finalmente, Pilar VÉLEZ trata sobre Frederic Marès, coleccionista y escultor. Este reunió una colección formada por más de 3.000 ejemplares de escultura hispánica de los siglos XI al XIX, de carácter básicamente religioso.

Encontramos un índice onomástico que facilita la consulta del volumen. Es preciso mencionar que el mismo profundiza en aspectos poco estudiados, como son los del coleccionismo privado, la tarea de los anticuarios, historiadores y directores de museos, junto con el papel que algunos de ellos tuvieron en la creación y consolidación de importantes museos como el Museu Maricel de Sitges, el Museu Marès de Barcelona, o el Museu Nacional d'Art de Catalunya, entre otros.

IHE
(Secretaria de la revista)